

і державної влади у вигляді, наприклад, зменшення місцевих податків, спрощення механізмів інвестування, полегшення доступу до кредитних ресурсів тощо.

Література:

1. Готелі та інші місця для короткотермінового проживання: стат. зб. / Головне управління статистики у Львівській області. – Л., 2004. – 89 с.
2. Готельне господарство та туризм у Львівській області: стат. зб. / Головне управління статистики у Львівській області. – Л., 2008. – 132 с.

ГРОМАДСЬКІ НЕПРИБУТКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ФОРМА ПІДПРИЄМНИЦТВА В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Надія Сенькова, Надія Пилипенко

Львівський державний університет фізичної культури

Актуальність теми. На сучасному етапі в економіці України відбувається активне формування ринкових відносин. Фізична культура і спорт (ФКіС), як галузь господарства, також інтегруються в цю систему. Держава все менше бере на себе економічних зобов'язань, пов'язаних із наданням фізкультурно-спортивних послуг (ФСП).

В цих умовах постає проблема формування конкурентноздатного ринку, який би сам забезпечував реалізацію потреб суспільства у ФСП. Спортивні організації повинні навчитися самостійно заробляти кошти і організовувати свою виробничу діяльність. Це стосується не тільки приватних підприємств, а й інших, таких, як державні та громадські неприбуткові організації. Бо, як показує досвід розвинутих країн Європи і Америки, фізична культура і спорт можуть успішно розвиватись, коли на ринку активно взаємодіють три форми власності – приватна, державна, громадська. У зв'язку з цим є актуальним вибір теми дослідження – зосередження на роботі громадських неприбуткових організацій (ГНО), як нової форми підприємництва в галузі ФКіС.

Мета дослідження. Вивчити роботу громадських неприбуткових організацій, як елемента ринку фізкультурно-спортивних послуг, що розвивається.

Завдання дослідження. Дати рекомендації щодо усунення проблем та покращення роботи фізкультурно-спортивних ГНО.

Методи дослідження. Аналіз літературних джерел, статистичних даних, документації молодіжної громадської організації тхеквандо і хапкідо, Львівського міського клубу “КВОН”.

Результати дослідження. Згідно Закону України “Про об’єднання громадян” громадська організація (ГО) це – об’єднання громадян, створене для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів [1].

Основним завданням ГО є залучення пересічних громадян до участі у суспільних процесах, мобілізація активності, спрямованої на підвищення їх життєвого рівня та покращення якості життя.

У цьому контексті цікаво прослідкувати роль спортивних громадських організацій у вирішенні поставленого завдання. Як показують дані рис.1, кількість таких організацій в Україні за останні роки зростає[2].

Рис.1 Загальна кількість зареєстрованих громадських організацій за 2005-2008 роки

• Станом на 2005 рік зареєстровано 52755 громадських організацій, з яких 8519 фізкультурно-спортивного профілю. На січень 2006 року зареєстровано – 57124 всеукраїнські громадські організації, з них фізкультурно-оздоровчого профілю – 9275, у 2007-му році відповідно було: організацій загального профілю – 64005, фізкультурно-спортивного – 10366. У 2008 році, загальна кількість організацій становила – 65951, спортивно-оздоровчих – 11005.

Таким чином за 2005 – 2008 рр. ми бачимо стабільну динаміку росту громадських організацій. На початок 2009 року та кризи, що настала перед Україною, певна кількість ГНО можливо розпалась, проте загалом можна стверджувати, що на сьогодні дана форма підприємництва поступово розвивається і знаходить своє місце на ринку надання послуг.

Особливо активно розвиваються громадські організації у Львівській області. Їх загальна кількість станом на 1.01.2009 дорівнювала 14705, що відповідає четвертому місцю по Україні, після Харківської, Дніпропетровської та Донецької областей [2]. Щоб зрозуміти, як діють на сьогоднішній день громадські організації у Львівській області розглянемо приклад одного із посередків Львівського обласного Союзу тхеквандо – молодіжну громадську організацію тхеквандо та хапкідо, Львівський міський клуб "КВОН".

Дана організація посідає одне із провідних місць у структурі Союзу. Метою діяльності клубу "КВОН" є підвищення ролі фізичної культури та спорту у всебічному та гармонійному розвитку особи, запобігання дитячій злочинності та безпритульності, корисне заповнення вільного часу, зміцнення здоров'я, пропагування здорового способу життя серед населення, проведення різного рівня змагань, пропаганда і розвиток даного виду спорту. Клуб діє згідно чинного законодавства України, а також Статуту, що визначає основні напрямки діяльності, членство у організації та інші важливі показники надання ФСП [3].

Львівський міський клуб "КВОН" створено у 2002 році тренерами та спортсменами, що культивують тхеквандо та хапкідо у Львівській області. Його матеріальну базу складають орендовані

приміщення, майно членів організації та придбане нею обладнання за час її діяльності. Клуб працює, як окремий осередок обласного Союзу. Штат працівників представлений 4-ма тренерами високої спортивної кваліфікації, що мають фізкультурно-педагогічну освіту. Контингент, з яким працює організація є досить широким і поділяється за віковими категоріями. Це перша молодша група 3-5 років, друга молодша – 6-11 років, середня група 12-16 років, старша група 17-20 років. Група удосконалення спортивної майстерності працює за окремим графіком (від 1 розряду і вище). Також є група зі спортивно-прикладного хапкідо, вікова категорія якої 16-30 років.

Відповідно до завдань Союзу із залучення якомога більшої кількості дітей шкільного віку до занять тхеквандо організація проводить маркетингову діяльність. Задля цього здійснюється аналіз ринку ФСП у своєму районі і загалом по місту, проводяться рекламні кампанії організації, які включають: роздачу рекламних листівок, розміщення оголошень на рекламних площах, в тому числі і у друкованих виданнях, проведення показових виступів та змагальних зустрічей між клубами Союзу, у школах та навчальних закладах міста.

Важливим критерієм, що забезпечує роботу та розвиток спортивної громадської організації є правильний розрахунок вартості членського внеска, який є одним із головних джерел надходження коштів.

Членський внесок клубу "КВОН" у 2009 році становив 120 грн./міс. і розподілявся наступним чином (табл. 1).

Як уже відзначалось, членські внески є основним джерелом надходження коштів до клубу "КВОН". Вони становлять 62% від загальної суми фінансувань. 26% – це дотації державних органів, 12% – спонсорські надходження на змагання, збори (табл.2).

Загалом характер фінансування і розподілу коштів забезпечує існування організації, але він є недостатній для розвитку клубу і породжує ряд похідних проблем, які є загальними для всіх громадських неприбуткових організацій.

**Розподіл членських внесків клубу “КВОН”
за статтями витрат**

№ з/п	Статті розподілу	Відсотки (%)
1.	Всього відсотків з них:	100
2.	Атестаційний фонд – атестація на кваліфікаційний рівень проводиться 2 рази на рік;	17
3.	Членський внесок у Обласний Союз – забезпечує реєстрацію осередку в Союзі та надає право на участь у змаганнях, що організовує Союз;	6
4.	Оплата за оренду приміщення – оренда враховується у час, коли займаються групи, що підпорядковуються організації;	6
5.	Частка на покриття знижок – знижки у організації є гнучкими та поділяються за рядом факторів (примітка 1);	7
6.	Поточний ремонт	3
7.	Атестаційний збір – проводиться двічі на рік на базі осередку Союзу у м. Сколе;	3
8.	Фонд оплати праці тренерів	44
9.	На розвиток клубу	6
	Непередбачувані витрати	2

Примітки 1. а) Оплата здійснюється за кількістю дітей з сім'ї, що залучена до занять: з першої дитини – 100%, з другої – 65%; б) за тривалістю навчання: понад три роки – 90%, понад п'ять років – 80%, понад сім років – 60%; в) за складом сім'ї: неповна (без одного з батьків) – 80%, діти-сироти (з опікуном) – 70%; г) за рейтингом: обирається 8 кращих спортсменів, з яких формують спеціальну групу, що не оплачує додаткових занять, які проводиться 2 рази на тиждень

Джерела фінансування клубу "КВОН"

№ за/п	Джерела фінансування	Відсотки (%)
	Всього відсотків В тому числі:	100
1.	Членські внески	62
2.	Дотації державних органів на спортивні заходи	26
3.	Спонсорські надходження на змагання	12

Проблеми з якими зустрічаються громадські організації.

1. Проблема збільшення самофінансування громадської неприбуткової організації. У зв'язку з необхідністю розвитку організації та постійною біжучою інфляцією виникає потреба збільшення плати за фізкультурно-спортивні послуги. Проте це суперечить головній меті спортивної ГНО – популяризації масового спорту, широкого залучення до нього населення, особливо соціально незахищених верств.

2. Проблема зовнішнього фінансування ГНО. Широка пропаганда спорту та здорового способу життя вимагає від громадських неприбуткових організацій значного залучення не тільки власних коштів, яких у них хронічно не вистачає, а й органів місцевої влади та спонсорів. Незацікавленість останніх у фінансуванні масового спорту виступає проблемою державного рівня, пов'язаною із недосконалим податковим законодавством.

3. Проблема розвитку матеріальної бази. Нестача коштів для придбання обладнання та спорядження, нових навчальних аудіо та відеоматеріалів веде до відставання у спортивному прогресі і відбивається на результатах роботи. Дана проблема змушує проводити додаткові заходи:

а) динамічний набір груп впродовж року (зумовлює зміну навчальних програм, частковий застій на пройденому).

б) збільшення кількості дітей при наборі у групи (веде до зменшення інтенсивності тренування, що виступає проблемою).

особливо для старших учнів).

4. Проблема встановлення фонду заробітної плати тренерів. Характер формування заробітної плати тренерів зумовлює проблему відтоку кадрів із даної організації, оскільки у приватних структурах, що надають ФСП такої ж чи схожої спрямованості, цей фонд на таку ж кількість тренерів (4 тренера) приблизно у 2 – 2,5 рази більший.

Проте крім проблем з якими, стикається громадська організація, в її роботі є і позитивні моменти.

1. Організація проводить літні навчально-тренувальні збори із залученням спонсорських коштів.

2. Утримує спортивну команду для виступів на міжнародних змаганнях, надаючи їй необхідне обладнання та спортивну форму клубу.

3. Проводить спортивні збори команд з інших областей України на базі клубу та інших осередків Львівської області, в результаті чого частково забезпечується фінансування для участі своїх спортсменів у регіональних змаганнях.

4. Проводить пропагандистську роботу зі здорового способу життя (ЗСЖ) серед учнів Львівських шкіл.

5. Залучає спонсорів до допомоги у проведенні різних рівнів змагань.

В результаті нашого дослідження ми отримали змогу зрозуміти, як діє спортивна громадська неприбуткова організація та з якими проблемами вона стикається. Запропонуємо кілька рекомендацій щодо їх вирішення.

1. Потрібно збільшити поділ груп, в результаті чого їх наповнення дещо знизиться і можна ввести додаткові групи початкової підготовки. Це дасть змогу покращити учбовий процес та підвищити рівень підготовки спортсменів.

2. Необхідною умовою є збільшення членських внесків хоча б на двадцять відсотків для покриття видатків і розвитку клубу.

3. Активізувати місцеву владу та спонсорів до ширшого фінансування ГНО.

4. До проведення агітації і пропаганди масового спорту та ЗСЖ залучати засоби масової інформації та власну спортивно-показову роботу клубу.

Висновки.

1. Громадська неприбуткова організація – це та ланка надання фізкультурно-спортивних послуг, що заповнює недостаючі сегменти сучасного ринку. Її діяльність спрямовується на залучення до занять ФКіС великої кількості населення, особливо незахищених верств. В цьому вона має більші можливості ніж спортивні клуби, що засновані як приватні підприємства. Їх діяльність стимулюється виключно отриманням прибутку, а громадська організація отримує прибуток для здійснення своєї діяльності. Звідси позитивним моментом тут є відносно низька, порівняно з приватними клубами ціна послуги.

2. Для громадських організацій характерна широка спрямованість роботи з дітьми та молоддю, співпраця з міжнародними організаціями, що підвищує загальний рівень розвитку членів ГО, створює сприятливі міжнародні зв'язки.

3. Сучасний український ринок потребує збільшення таких організацій, оскільки вони у значній мірі надають ширші можливості отримати ФСП, особливо для соціально незахищених верств населення.

4. Зроблене нами дослідження дає підстави стверджувати, що сьогодні в Україні спостерігається розвиток громадських організацій, проте для їх поширення і активізації роботи необхідно вирішити ряд проблем. Видається, що врахування наших рекомендацій буде сприяти покращенню загальної ситуації.

Література:

1. Законодавство про громадські організації. – К.: Школа, 2004. – С. 7.
2. Громадські організації в Україні: статистичний бюлетень за 2005, 2006, 2007, 2008 рр. – Режим доступу: <http://civic.kmu.gov.ua/civic/control/uk/publish>.
3. Статут Львівського міського клубу “КВОН”. – Л., 2002. – С. 2.